

Організаційно-методичні засади реалізації самооцінювання якості освіти в закладі загальної середньої освіти

*Т. О. Лукіна,
доктор наук з державного управління,
професор, головний науковий співробітник
відділу моніторингу та оцінювання якості
загальної середньої освіти*

Сучасні процеси розвитку освітніх систем спрямовані на вироблення ефективних механізмів, які б сприяли підвищенню відповідальності закладу освіти та його персоналу за результати освітньої діяльності. Одним з таких механізмів стала внутрішня система забезпечення якості освіти закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО), реалізація якого передбачає проведення самооцінювання (внутрішньої оцінки) освітніх та управлінських процесів у школі. З'ясовано, що здійснення самооцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладу освіти є доволі складним систематичним циклічним процесом, який реалізується за різними організаційними моделями силами педагогічного колективу та іншими зацікавленими особами відповідно до потреб школи та її особливостей. Результати проведеного теоретичного та емпіричного дослідження узагальнено у монографії «Самооцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти: організаційно-методичний аспект» (автор: Лукіна Т. О., 2023), що присвячена розгляду проблеми самооцінювання якості освіти та освітньої діяльності ЗЗСО як складової внутрішньої системи забезпечення якості освіти. В історичній ретроспективі розкрито передумови трансформації систем контролю та оцінювання діяльності ЗЗСО, обґрунтовано теоретичні засади самооцінювання якості освіти та освітньої діяльності ЗЗСО як чинника розвитку школи. Здійснено порівняльний аналіз систем індикаторів якості освіти ЗЗСО, що використовуються в різних країнах світу. Сформульовано та обґрунтовано принципи самооцінювання якості освіти та освітньої діяльності ЗЗСО, запропоновано систематизацію організаційних моделей його реалізації за певними ознаками (місцем і роллю в структурі оцінки закладу освіти, статусом проведення, ступенем впливу результатів самооцінювання досягнутої якості освіти на подальшу діяльність закладу, переліком об'єктів оцінки і показників та за суб'єктом ухвалення рішення за результатами оцінки).

Особливу увагу приділено результатам емпіричного дослідження особливостей прояву певних елементів культури оцінювальної діяльності керівників шкіл, формування якої розглядається автором як передумова успішного впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності школи та забезпечення її результативності. Вивчення особливостей прояву оцінювальної діяльності керівників шкіл здійснювалися в залежності від їх посадового статусу, професійних характеристик, демографічних ознак, а також з урахуванням ставлення до певних процесів, зокрема таких як мотивація персоналу школи, запровадження нововведень тощо. За допомогою методів статистичного аналізу доведено наявність особливостей і відмінностей у сприйнятті директорами шкіл та їх заступниками процедур оцінювання різноманітних складових освітніх та

управлінських процесів у закладах освіти, що має практичне значення для забезпечення ефективної реалізації самооцінювання якості освіти ЗЗСО та розробці змісту програм підвищення кваліфікації керівників і педагогів освітніх установ.

Електронні засоби внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в закладах загальної середньої освіти

*О. П. Радкевич,
доктор педагогічних наук,
старший дослідник, головний науковий співробітник
відділу моніторингу та оцінювання якості освіти*

У контексті глобалізації та цифровізації освітніх процесів, електронні засоби внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в закладах загальної середньої освіти відіграють ключову роль. Це дає змогу вчителям ефективно аналізувати рівень засвоєння навчального матеріалу здобувачами загальної середньої освіти. Цифровізація освітнього процесу передбачає інтеграцію широкого спектру електронних засобів, які сприяють об'єктивному та збалансованому оцінюванню результатів навчання учнів. Ці засоби представлені системою управління навчанням (LMS) і охоплюють електронні тести, інтерактивні завдання, гейміфіковані сценарії, мобільні додатки, веб-платформи тощо. Зокрема, електронні тести є ключовим засобом електронного оцінювання. Вони можуть бути різноманітними: від простих вибіркових тестів до адаптивного оцінювання на логіку та аналітику. Наприклад, платформа Google Forms дає змогу створювати різні типи тестів із автоматичним оцінюванням, що спрощує процес контролю знань. Інтерактивні завдання є ще одним ефективним електронним засобом. Вони охоплюють елементи гри, візуалізації та активної участі учнів, що збільшує їхню мотивацію та залучення до навчання. Прикладом можуть слугувати інтерактивні вправи на платформі Kahoot!, де учні відповідають на питання у гральній формі. Системи управління навчанням, такі як Moodle або Blackboard, дають можливість інтегрувати різні види контенту, трекінгу прогресу, та оцінювання результатів навчання учнів на одній платформі. Вони також надають зручні інструменти для створення навчальних курсів із завданнями та комунікацією між учителями й учнями. Застосування електронних засобів внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в закладах загальної середньої освіти потребує від учителів розуміння методології їх ефективного впровадження в освітньому процесі. Відтак, електронні засоби оцінювання можуть бути інтегровані з аналітичними системами, що уможливило виявлення тенденцій в навчальних досягненнях учнів. Це дає можливість учителям адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби учнів, підвищуючи таким чином якість загальної середньої освіти. Використання електронних засобів внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти сприяє розвитку в учнів навичок критичного мислення та самооцінювання. Це дає їм змогу самостійно аналізувати свої навчальні результати, визначати сфери для покращення та відповідно планувати свою освітню траєкторію. Впровадження ефективних електронних засобів внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти є одним із пріоритетних завдань у сфері загальної середньої